

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA

DE

RVBO IDÆO
OFFICINARVM

27^{AM}

PRÆSIDE

D. IOANNE HENRICO SCHVLZE

MEDICINAE ELOQVENTIAE ANTIQVITATVM ET
PHILOSOPHIAE PROFESSORE PVBLICO
ORDINARIO

ACADEMIARVM IMPERIALIVM NATVRAE CVRIOSORVM
ET PETROPOLITANAE VT ET REGIAE SCIENTIA-
RVM SOCIETATIS BEROLINENSIS SODALE
ORDINIS MEDICI

HOC TEMPORE DECANO

PRO GRADV DOCTORIS
SVMMISQVE IN ARTE MEDICA LEGITIME
OBTINENDIS HONORIBVS

PVBLICO ERVDITORVM EXAMINI SVBMITTIT

A. d. XI. Maii MDCCLIIII.

A V C T O R

IOANN. AVGVSTVS MEYER

POMERANVS.

HALAE MAGDEBVRGICAE

Typis IOANNIS CHRISTIANI HILLIGERI Acad. Typogr.

136.

26

1744/105

OPUSCULUM
OPTICARUM

DI. JOHANNI HENRICO SCHULZE
PHILOSOPHO ET PROFESSORI PUBLICO
ORDINARIO

ACADEMIAE IMPERIALIS NATURAE HISTORIAE
ET MATHESICAE SODALITATIS
ORDINARIO

PRO GRADU DOCTORIS
SVMMISSIOE IN ARTE PROBAE TRIGESIMA

JOHANNI AUGUSTINO MEYER
PHILOSOPHO ET PROFESSORI PUBLICO
ORDINARIO

VIRO

PRÆNOBILISSIMO EXCELLENTISSIMO ET EXPERIEN-
TISSIMO

DOMINO

TOBIAE BOGISLAO
RVCKERTO

MEDICINAE DOCTORI

PHYSICO ET PRACTICO APVD BELGARDENSES CELE-
BERRIMO

DOMINO COGNATO ET TVTORI

SVO PARENTIS LOCO

OMNI PIETATE ET OBSEQVIO SEMPER CVLTO
COLENDOQVE

VIRO
IN PERPETVVM GRATI ANIMI
MONVMENTVM
PRIMITIAS HAS STVDIORVM SVORVM
D. D. D.
SEQVE TOTVM PARATISSIMO OBSEQVIO

OFFERT
AVCTOR ET RESPONDENS.

Q. B. F. Q. V.

DISSERTATIO INAUGVRALIS MEDICA

DE

RVBO IDAEO OFFICINA-
RVM.

PROOEMIUM.

Omni quidem tempore fuerunt medicinae Catones sui, qui acri censura, alii hoc, alii aliud, notarent: sed praecipue impetierunt pharmaceuticam eius partem, illudque reprehenderunt, quod ex omnibus, etiam remotissimis partibus orbis nostri ambitiose conquirantur, quibus officinas sufferciamus. Saxum hoc voluere ante ceteros coepisse videtur C. PLINIUS: sed propioribus temporibus neququam defuerunt, qui vel in compositiones, ab antiquitate acceptas, insurgerent, vel ex peregrinis regionibus allatis mercibus bellum indicerent, magnaue con-

A

ten-

tentione gerent. Et prioris quidem generis aliquos videas, qui ipsa nimia caliditate & accusandi vehementia efficiunt, ut minus audiantur & admittantur ab illis, qui sedatiori animo sedent iudices. Vix enim alicui, qui per plura lustra huius vel alterius antiquæ medicinæ usum salutarem & efficacem expertus est, persuaderi poterit, quod abiicienda & ex officinis releganda sit, si nihil aliud vitio dari potest, nisi quod diffusa & ampla sit farrago eorum, quæ ad eam requiruntur, aut quod viribus contraria in vnum coeant: tamquam fieri non possit, ut ex multis, sine vitio coniunctis, congruus & in vnum conspirans effectus consequatur. Annon autem omnitempere vinum meracum aqua, acetum melle, calidam frigida temperare, hoc est contraria contrariis iungere, sapientissimis hominibus solenne fuit? & annon illi, qui camphoræ caliditatem reformidant, nitro adiecto eam securius adhibent? Quod autem ad posteriores illos pertinet, vix poterunt suorum conatum magnos successus sibi polliceri, ante quam ostendant inter patriæ nostræ domestica esse, quæ omnibus dotibus paria faciant istis peregrinis

grinis, quorum & vsus se omnibus approbavit,
 & copia exiguo ære parabilis abunde suppetit.
 Enimuero quam sit difficile hoc præstare, illos
 puto experturos, quibus explorare placuerit,
 quantum inter ipecacuannam & asarum, aut
 inter ialappam & bryoniam intersit. Nam si
 auctoribus bene multis credas, possunt hæc do-
 mestica illis peregrinis expellendis valere; si se-
 mel iterumque expertus fueris, quam sit asa-
 rum incertarum virium, quantaque cum nau-
 sea bryoniam ægroti accipiant; mirabor, si
 non illico ad peregrina ista reuertaris. Enim-
 uero patriam non odi, qui inhospitalem eam
 & peregrinis inaccessam nolo mercibus. Gra-
 ta erga deum mente profiteor & agnosco,
 compluribus nos gaudere, quibus iucunde &
 vtiliter ad victum & medicinam vti possumus:
 quin multistantum abundare, vt exteris trans-
 mittere queamus subleuandis. Quæ igitur in-
 uvidia est, si iusta nauium & vehiculorum onera
 emittentes, paucas libras medicinæ aptarum
 mercium quotannis in vicem accipimus. Id
 tantum videtur exoptandum, vt nobis dome-
 stica recte pleneque cognoscamus, & nec ni-
 mium neque iusto minus pretium cuique eo-

A 2

rum

rum statuamus. Nescio enim quo fiat fato, medicinæ utique admodum pernicioso, ut pauci medicinarum vires satis æqua lance explorent, sed quæ laudant, vehementer omnia laudent, & tamquam id ipsis datum esset negotium, ut supra omnia alia extollant, superlativa omnia prædicent. Ex quo fieri non potest, quin professa illa laudatio suspecta reddatur, & ubi semel iterumque successus experientiam destituit, etiam de veris & meritis præconiis dubitatio incidat. Hæc præfari libuit, antequam accederem ad exponendum de rubo Idæo officinarum nostrarum. Satis utique apertum, spero equidem, reddam quod plurimas laudes merito suo sustineat: sed quod aliqui nimium laudauerint, non minus me probaturum confido. Ipsemet studui ita medium hic tenere, ut nec veras vires supprimerem, nec inuita veritate assererem, quæ experiri volentem fallant & spe sua deiciant. Fecerimne operæ pretium, beneuoli lectoris æquissimo & liberrimo arbitrio permissum esto.

§. I.

Quod rubus aliquis, a loco natali, Idæus dictus, pridem ad medicinæ vsus commendatus & expetitus fuerit, omnino indubium esse debet cuius, qui priscos auctores, Dioscoridem, Plinium, ceterosque, per quos antiqua ars ad nos transmissa fuit, euoluerunt. Et DIOSCORIDES quidem quum *Libr. IV. cap. 37. de rubo vulgari egisset, deinde cap. 38. ipsi subiungit Idæum, quem ita appellatum esse scribit, quoniam copiosus in Ida nascitur.* Consentit PLINIVS *hist. nat. libr. XXIII. cap. 14. sect. 75. Idæus rubus appellatus est, quoniam in Idanon alius nascitur.* Quam sententiam quoque protulerat *lib. XVI. cap. 37. sect. 71. tertium genus Ideum vocant Greci a loco.* Id videtur, primo quidem intuitu, satis perspicue dictum: sed accuratius requirenti vbinam sit iste locus obscuritas multa obuerfatur. Idam scilicet montem, eumque satis celebrem, habuit Creta, atque ad hunc reuocare nos debet, vbi de plantis sermo est, antiquissima celebratio plantarum in medicinæ vsus requisitarum. Quippe Plinio Galenoque testibus herbarios suos in ista insula habebant Romanorum imperatores, qui vegetabilia, iusto tempore lecta, in vsum aulæ & vrbs debebant colligere & transmittere. Alius autem Ida, in mythologia magis celebris, erat in Asiæ regione Troade, qui & Ida Myfiæ a geographis dicitur: idemque Aeolidis; de quibus videas PLINIVM *libr. V. cap. 30. sect. 32.*

§. II.

Hunc vero posteriorem Myfiæ, Troadis, siue
A 3 Ae-

Aeolidis, Idam eum esse montem, a quo rubo nostro nomen est inditum, vix quisquam sibi persuaserit, qui obseruauit veteres Idæum absolute positum & de herbis prædicatum, sollenniter reuocare ad Cretam. Sic SCHOLIASTES Nicandri, antiquus sane & minime ineptus, ad *theriac. vers. 584.* nos docet, id vocabulum vel denotare Creticum, vel in genere montanum; poetas enim abusiue Idam pro quouis monte ponere. Enimuero nec Dioscorides, neque Plinius, poetæ sunt: & de rubo Idæo videntur ita significanter scribere, vt intelligas eos non vage montes voluisse denotare, sed ex multis vnum, illum scilicet montem, qui in regione ob herbas medicinales celeberrima maximus est, & herbarum insigni copia abundat.

§. III.

Forte hæc parui esse momenti aliquis dixerit. Equidem fateor non esse hanc disquisitionem illius ponderis, vt fructu, ab usu rubi nostri Idæi expectando, excidere debeat, qui de illa non cogitauerit, aut eam componere & explicare queat: sed non de nihilo eam esse meo iure videor contendere. Scilicet memor, quod in limine cuiusvis tractationis terminos explicare & iusta definitione circumscribere deceat, auctores tam veteres quam recentissimos euoluebam: videbarque mihi omnino plana ambulare via, quum aliqui confidenter assererent. nihil esse certius, quam quod noster rubus Idæus, qui isto nomine vbique gaudet, sit ille idem quem Dioscorides, Plinius, aliique veteres describunt. Sed scrupulum
 haud

haud exiguum iniiciebat PETR. BELLONIVS, magnus ille peregrinator & historiae naturalis consultissimus, qui *Lib. II. obs. 16.* auctor est, se, quum tribus diuersis temporibus, diuersisque semitis, Idam conscenderit, attamen nullum inuenire locum potuisse, in quo rubus Idæus noster nascatur.

§. IV.

Iam si Dioscoridem cogito, qui copiosum ibi nasci scribit; si Plinium, qui non alium in Ida crescere testatur; si naturam ipsam fruticis, cui nos illud nomen tribuimus, cogito, ex viuiradicibus vndiquaque procurrentem, & breui tempore longos tractus repletentem: vix capio, qui possimus secure credere eius naturæ plantam, quæ olim in Ida tam copiose creuisse legitur, temporis tractu ita omnino periuisse & disparuisse, vt nullum eius hodie vestigium reperias, quum nulla sufficiens ratio cogitari possit, quæ eam abstulerit. Certe enim genio suo mons Ida liberrime permissus est, paucissimis locis culturam habens, cuius causa fieri forte potuisset, vt alicubi extirparetur. Nam omnibus fuisse eradicatum quis credat; vbi nos hodie in hortis libenter eum toleramus, vt fructu eius potiamur? Commodè succurrebat, quod celeberrimus peregrinator TOVRNEFORTIVS Cretam, inque hac Idam montem diligenter perlustrauerit. Adii itaque illius epistolas itinerarias, *Voyage du Leuant*, quarum prima recenset botanica notabilia in hoc monte visâ. Nullam ibi deprehendo mentionem rubi Idæi, quam ipsum non existimo prætermisurum fuisse, vt Bellonium corri-

geret,

geret, in quem eodem loco animaduertit, quod negauerat tragacanthæ plantam in Creta gummi istud, quod officinæ habent, profundere.

§. V.

His motus rationibus profiteor me dubitare, sine rubus Idæus ille veterum vnus idemque cum isto, quem nostræ officinæ hodie habent. Cumque veteres in notis characteristicis plantarum tradendis nimium negligentes fuerint: haud facillimum videretur rem hanc ita planam reddere, vt nulla dubitatio supersit. Quare consultius putauit me facturum, si, seposita illa quæstione de rubo Idæo veterum, sermonem deinceps tantum facerem de illo rubo Idæo, quem nostræ officinæ hoc nomine habent.

§. VI.

Est autem in nomine eius alterum generis, alterum speciei. Rubus scilicet nostri æui consensu denotat fruticem longe lateque sese propagantem, senticosis & angulosis sarmentis, plerumque rubentibus, vagantem. Virgæ eius, si non habeant quo fulciantur, humi prorepunt: alias in altum surgunt, spinis aduncis & pungentibus aculeis horridæ. Folia terna aut quina in eodem pediculo, aspera, dorso aculeato, inferna parte candicantia, superiore nigricantia. Calix est monophyllus, quinquifidus, segmentis cuspidatis. Flos est pentapetalus regularis, albi vel ex candido rosei coloris, multis staminibus, corolla breuioribus, antheræ subrotundæ, compressæ, insunt. Post florem succedit bacca composita ex multis

multis acinis succulentis, placentæ in medio calicis sitæ annexis, in capitulum oblongum, infra concavum, collectis, & inter se, in plerisque speciebus, ita coalitis, vt sine laceratione separari nequeant. Fructus hi maturentes rubent, deinde plenam maturitatem consequuti nigricant, atque saporem præbent dulcacidum, fatis gratum: quanquam sunt etiam vel nauseosum dulcem, vel omnino fatuum & aqueum succum includentes.

§. VII.

Iam vero illa species rubi, quam officinæ Idæum hodie vocant, essentialia rubi habet omnia: differt tantum accidentalibus quibusdam. Nam humi repentem me videre non memini, sed surriguntur eius virgæ sæpe ad tricubitalem altitudinem: longe etiam mitioribus ac fere innoxiiis spinis obsidetur: immo alicubi sine spinis obseruatum esse botanici haud vani, atque hos inter CAR. CLVSIVS, confirmant. Fructus acini rubent, succumque dulcem vinosum, singularem omnino gratiam & violarum odoris æmulum exhibentem, includunt. Commemorant auctores rubum Idæum fructu albo, non alia re ab illo nobis familiari discrepantem. Ceterum huic Idæo locus etiam in hortis conceditur, quamquam sponte nascentem omnis forte Europa ostendit per vlginosa & minime aprica loca; præsertim montanos & saxosos tractus, bene tamen rorulentos vdosque amant. Nec loca fatis aspero frigori per hyemem subiecta reformidat: quippe per Britannia septentrionales tractus,
B
per

per Sueciam, Lapponiam & Russiam prouenit, tantamque maturorum fructuum gratiam gustui offert, vt præferri etiam mereantur illis sub cælo haud parum mitiore enatis.

§. VIII.

Quæ dixi, quod septem trionibus subiectæ regiones copioso optimi rubi Idæi prouentu abundant, possem quidem multis confirmare testimoniis; sed paucis liceat defungi. Sic AD. OLEARIVS, in descriptione itineris sui ad Persas suscepti, meminit medonis seu mulsi ex baccis rubi Idæi apud Russos copiose parari soliti, cuius insignem gratiam prædicat, vt & præparandi omnem rationem exponit: quam qui cognoscere desiderat apud BARTHOL. ZORNIVM inueniet, *botanolog. med. p. 587.* Insignis autem medicus Lubecensis PAVL. NEVKRANTZIVS, in suo *de purpura* libro testatur, de quodam senatore vrbs eius, quod vinum Rhenanum quotannis mittere in Sueciam solitus fuerit, vt ibi baccharum rubi Idæi viribus & gratia imbueretur, addita ratione, quod ibi (Lubecæ) seu rarior sit dictarum baccharum copia, seu illic meliores atque vberiore prouentu nascantur. Sed de istiusmodi vino recurret inferius dicendi commodior locus. Accedat tandem clarissimi nostro ævo botanici CAROLI LINNAEI testimonium in *Flora Lapponic. pag. 160.* de copiosissimo prouentu rubi Idæi per sylvas Lapponum: seorsim autem commendat aliquam speciem caule vnifloro foliis ternatis, cuius fructuum singularem gratiam, vsusque multos sic prædi-

prædicat: confici curant magnates per Norlandiam e baccis syrupum, gelatinam, vinum rubeatum; & alia, quæ partim ab illis ipsis consumuntur, partim Holmiam ad amicos mittuntur, tamquam bellaria suavissima, rarissimaque. Et sane inter omnes baccas Sueciæ silvestres videntur hæc tenere primas.

§. VIII.

Non indigna attentione nostra videtur obseruatio, quod benigna natura sub frigidissimo cælo habitantibus ruborum fragorumque pluribus generibus, quibus abundantissime gaudent, compenset defectum plurium horæorum fructuum, per mitiora climata obuiorum. Dedit illis non solum gratiam, qua delectent et recreent, verum etiam salubritatem & vires medicas insignes: insuperque effecit, ne nimium fugaces sint & parte anni minima tantum iuuent aut delectent. Certe de aliquibus affirmat laudatus LINNÆVS, quod sub niue sepultæ per integram hyemem conferuentur, & verè insequenti tam gratæ, ac runc erant, quum defoderentur, inde extrahantur. Sed & illud notatu dignum videtur, quod earundem specierum, quæ frigidissimarum regionum incolis sponte plurimæque prognascuntur, & vberes ibi fructus ferunt, passim in montanis reliquæ europæ tractibus exempla notata sint a botanicis, sed fere eadem rariora & minus operæ pretium facientia, si frequentiam & fructuum vberitatem in regionibus maxime borealibus intuearis. Quid? quod illorum aliqua in hortos a Suecis curiosis translata, ibidem vi-

uunt quidem & omni anno florent, fructum autem numquam perficiunt. Legat, qui curiosius hæc cognoscere cupit, CAR. CLVSII *rar. plant. hist. lib. I. capitibus 83. 84. & 85.* addatque CAR. LINNAEI *Flor. Laponic. §. 207. & 208.*

§. X.

Faciunt hæc quidem, ni fallor, vt tanto minus pertinaciter officinarum nostrarum rubum Idæum in Creta quæramus: deinde vt minus admiremur veteres, qui, fructibus rubi Idæi, quibus nos solis fere pretium, idque iustissimum, statuimus, omnino prætermisiss, aut vix commemoratis, de reliquarum plantæ partium vtilitatibus medicis fere tantum sermonem facere assolent. Quoniam autem non placet ex instituto resumere illam de veterum rubo Idæo disputationem: lectorem beneuolum ablegare liceat ad DIOSCORIDEM *libr. IV. cap. 37.* vbi de rubi vulgaris vsibus differit. Quæ, quoniam pauca sunt, euoluendi labore leuabimus ipsum, atque adscribemus omnia: *Rubus, inquit, notitiæ vulgaris, adstringit & siccat, capillosque tingit. Summorum autem ipsius ramorum decoctum potu aluum sistit, fluoremque muliebrem cohibet, nec non & contra presteris morsum valet. Firmant & gingiuas, orisque vlcera sanant, commanducata folia. Imposita vero herpetas cohibent, vlcibusque in capite manantibus, oculisque procidentibus, condylomatis item & hæmorrhoidibus remedio sunt. Eadem cardiacis quoque & stomachicis trita conuenienter imponuntur. Ceterum contusis caulibus*
ac

ac foliis expressus succus, sole coactus, ad ante dicta vitia efficacior est. At fructus perfectam maturitatem affecti succus stomaticis, hoc est oris medicamentis, accommodatur. Siftit & aluum subcrudus fructus in cibo sumtus, eque ac flos in vino potus.

§. XI.

Hæc vbi de vulgari rubo protulerat, subiungit de Idæo sequentia: Eadem præstat, que supradictus. At ex abundanti flos ipsius, ex melle subactus, oculorum inflammationibus commode illinitur & erysipelata resinguit: stomaticis quoque ex aqua bibendus datur. Tam tenuis & perfunctoria laudatio, quæ omnino prætermittit, quod nostri aui, & terrarum nostrarum, medici tam impensè laudant & commendant, insignem inquam gratiam & vtilitatem baccarum rubi idæi nostratis, annon vero simillimum reddit ignotum illis fuisse nostrum rubum Idæum? Nam si dicere velis Dioscoridem, dum de rubi vulgaris fructibus exposuit, de Idæo dicenda simul tradidisse: hoc nemini satisfaciet, qui stomaticum vsum a baccis rubi Idæi nostratis neququam expectandum esse sensibus suis crediderit. Et quum veteres ingeniosi sedulique fuerint in vinis variis, siue luxuriæ gratiæque causa, siue medicinæ emolumento, vegetabilibus variis condiendis; nostratesque id frequenter & magno solatio ægrotantium adhibeant: mirari sane subit, qui factum sit vt in tanto iltiusmodi vinorum numero, (quum apud vnum Dioscoridem memorata admodum sexaginta legantur) illud ex baccis rubi Idæi paratum non

B 3

habue-

habuerint, si utique gratiam & utilitatem baccarum cognouissent?

§. XII.

Hæ rubi vulgaris vires §. IO. traditæ a plerisque auctoribus Idæo etiam nostro adscribuntur, a Dioscoride, ut palam est, desumptæ. Et sane virtus adtrin-gens traumatica, in foliis & germinibus recentibus satis manifesta, spem facit, quod non frustra adhibitori si-mus, ubi talibus viribus opus est: sed singulares ob-servationes aut specimina effectuum, propter quæ aliis eiusdem generis, sane plurimis, præferenda sunt, non memini me ullibi legere; ut & in practicorum formulis haud facile, opinor, occurreret aliud ex Idæo rubo ad vsus medicos præscriptum, quam quod ex fructibus eius, seu baccis præparatum est.

§. XIII.

Est autem ingens & conspicua convenientia in-ter baccas rubi tam vulgaris, quam Idæi, mori, & fra-ga: quod omni ævo agnitum inuenimus. Nam com-muni nomine designata hæc omnia videas, ut mora vocentur. Hac autem appellatione proprie denotari fructus seu baccas mori, dubio, opinor, omni caret. Qui autem strictius significare volunt mori arboris fructus, vocant eos mora celsa. Sed rubi baccas de-signant vocando mora batina, a græco *βατή*, rubus; quod medio ævo, inter librariorum manus, deprava-tum fuit in batiana & vaticana. OVIDIVS, *metamorph.* l. 105. in duris hærentia mora rubetis easdem dixit. Quod autem fraga mororum nomine etiam compre-hende-

henderint, testem fisto SERVIVM ad VIRGILII *eclog. III. vers. 92.* vbi expositurus quid sint *humii nascentia fraga*, esse docet *mora in herbis nascentia.*

§. XIII.

Atque hanc conuenientiam non vsus tantum loquendi introduxit, sed ipsa characterum, quos botanici accuratiores considerant, approbat & confirmat presentia, in rubis atque fragis satis conspicua: de quo olim cogitauit H. BOERHAAVIVS *hort. Lugd. II. p. 60.* clarius autem demonstrauit CAR. LINNAEVS *Fl. Lapon. pag. 169.* Conuenientia autem quoad partes constitutiuas, vires & vsum, manifesto per omnia elucet, si fraga & rubi idæi mora inter se compares. Seminula quidem parua nuda habet fragum, receptaculo pulposo, molli, subouato & deciduo, exterius insertum, vt gemma pretiosa auro: rubus Idæus semina receptaculo ouato & oblongo, pileoli quasi forma compacto, abscondit subtunica, & pulpa simili dulci vinoso obducit. Conueniunt itaque pulposo grate vinoso pomo: illiusque pomi succo viribus & vsu supparibus. Atque sic cruda, vt a stirpe decerpuntur, profunt hominibus & animalibus, ad sitim restinguendam, æstum temperandum, ad delectandum & reficiendum, modo iustam maturitatem sint consequuta. Quam auide animalia in syluis legant fraga & rubi idæi foetus, non opus est probare. Certe Germanicum nomen a multis inde deducitur, quod hinnuli ceruarum & caprearum illis delectantur: quin de vrsis, quod baccas rubi idæi iucundissime legant, commemorat MATTHIOLVS *ad Dioscoridem.*

§. XV.

§. XV.

Atque hic esus crudorum, tam rubi idæi fructuum, quam fragorum, modo bene matura sint, & non immodicus sit, tantum abest vt noceat, vt potius apprime hominem iuuet, non solum cetera rectissime valentem, verum etiam longa aliqua valetudine aduersâ confectum & viribus exhaustum, vt sunt quos lentarum febrium infidiosus æstus consumit. Et quod sanis quidem nihil ab his, vt & aliis horæis vinofo succo præditis, metuendum sit, possem, si id opus videretur, abunde multis testimoniis confirmare. Non dubito de rubi nostri baccis profiteri, quod de fragis LVD. NONNIVS *de re cibaria libr. I. p. 97.* scriptum reliquit, nusquam auditum aut scriptum, quenquam horum esu maligno aliquo affectu correptum fuisse. Modo illud caueatur, quod quidem ad plures huius generis similiter pertinet, ne ventriculo varietate & copia aliorum ciborum & potuum superonerato ingerantur: cum quibus, vtpote tarde concoquendis, corrumpi possint & aut in fermentescentem expansionem deduci, aut acidam vel acrem indolem accipere; de quo ante annos septem pluribus exposuit D. D. PRÆSES *in dissert. de fructib. horæis §. 19.*

§. XVI.

Recte itaque sibi consulunt idæi rubi fructibus secure & vtiliter vsuri, si id faciunt ante cibum, aut in prandii vel coenæ initio: quæ sententia Galeni *l. c.* adducta legitur §. 10. Quin si quis valetudine longa con-

confectus & emaciatus languores suos solari & emendare cupit, ieiuno vacuoque ventriculo modicam portionem ingerat, buccella panis butyro recenti illiti commansa, idque per diem bis terue faciat, parum semper assumendo. Hoc faciendo depascentem æstum lentæ febris mox imminui sentiet, viresque instauratas mirabitur: vtique si nihil inconsulte fiat febris causa; vt quibusdam omnis hic spes sedet in alexipharmacis ac bezoardicis: quæ calori perpetuum fomitem suppeditant. Possent exempla hic produci felicitis successus curationis eiusmodi diæteticæ: sed superfedere hac opera me posse existimo, quum in citata modo dissertatione talia adducta sint.

§. XVII.

Gratiam & iucunditatem succi, quem rubi Idæi fructus includunt, multis verbis describere nihil opus est. Præter vinosum saporem, quo nos delectant, spirant insignem gratiam, palato & naribus aque iucundam. Illoque blando vinoso principio vires excitat; quemadmodum aquosum principium, quod mucilage aliqua sociatum est, siti sedandæ & frigidæ humorum acrimoniæ obtundendæ inseruit. Vnicum molestum est, quod impuræ muscæ hos fructus sæpe corrumpunt, iisque sua ouula imponunt: vnde nauseam comesturis mouent, quando vermiculum in illis animaduertunt. Sed hoc eiusmodi est, quod laudibus eius detrudere non debet, quum non minus aliis fructibus accidat, & in carnibus aliisque esculentis vix satis caueatur.

C

§. XVIII.

§. XVIII.

Quoniam autem satis angusto spacio illud tempus circumscriptum est, quo hæc mora a frutice recens decerpta, languentibus reficiendis, sanis autem delectandis suppetunt: cogitatum fuit de variis modis, quibus vel integri ad diuturniorem durationem aptarentur, vel partes aliquæ ex illis extractæ toto anno exhiberi possent. Conditas rubi idæi baccas tam pharmacopoei quam dulciarii parare norunt: modum edocet ELSHOLZIVS *diætecic. sect. VI. p. 438.* Sed in succo ad longam durationem aptando præcipue elaboratum est. Is si per se ad crassitudinem mellis euaporatus fuit, rob denominatur; cuiusmodi præparatum nostræ officinæ vix habent: saltem in dispensatorio non præscriptum est. Sed apud populos septentrionales illud notum esse ex BARTHOLINO perspicio, cuius iterum in hac causa laudandi occasio erit. Sed forte ibi etiam latius sumitur vocabulum, ut apud IO. ZWELFFERVM video in *pharmacop. regia*, Rob siue gelatinam de rubo idæo, tamquam tantundem valentia vocabula, sumi.

§. XIX.

Non indigna videtur hæc a ZWELFFERO laudata gelatina, cui paululum immoremur. Nam iubet succum ex fructibus rubi idæi protinus prelo exprimere, & cum sacchari canti æquali pondere, in crassiorum quam syrupi consistentiam decoquere. Ita futurum pollicetur ut diutissime sit durabilis, absque eo, ut vel situm contrahat, vel crysalli saccharini tandem in illo

illo concreſcant. Fieri hoc non poſſe aſſerit, ſi, more pharmacopoliis uſitato, ſuccus ſponte lenteque per colatorium effluerit. Atque gelatinam hac lege paratam hoc imprimis nomine laudat, quod electuariis comoda ſit parandis, ipſiſque durabilem conſiſtentiam tribuat, & gratiam, vix ab alio ſaccharato expectandam, conciliet. Differt itaque a ſyrupo officinarum craſſiori conſiſtentia, & maiori durabilitate: nam ſacchari par quantitas utrobique aſſumitur.

§. XX.

Mirum autem eſt quantum huic vel rob, vel ſyrupo, tribuant auctores non contemnendi. CONR. GESNERVS in *Epist. Medic.* pro ſcopo analeptico, & confortando ſtomacho, quibusuis aliis, omnibusque perlis & gemmis præfert. THOMAS autem BARTHOLINVS de *medicina Danorum domeſtica Diff. V. pag. 216.* in hunc modum commendat: *confectionem e granis chermes paratam commutabimus cum rob ſambucino & rubi idæi.* Atque idem auctor *pag. 207.* hæc profert: *certe conſerua calendule & rob rubi idæi, vel ſambuci, eadem præſtabunt contra venena, venenatoſque morbos, que theriaca.* In quo quidem neſcio an omnes Bartholino aſſenſuri ſint & conſeſſuri, quod ſyrupus alkermes & rob rubi idæi pari paſſu ambulent. Nam utut vires analepticas ſyrupo vel rob rubi idæi libenter relinquimus: illud tamen ſalinum animalis proſapiæ, quo granorum chermes ſuccus agit, & motus nimium depreſſos languidosque excitat, in rubo idæo neutriquam inuenimus. Neque propterea Bartholino palmam illico concedimus, quia ipſimet

Galli confessi sunt, quod confectio alkermes in dysenteria nocuerit. Satis enim multum in hoc morbo intestina ad motum spasmodico-convulsivum excitata sunt, ut omnino nihil stimulans tolerant, ipsaque factharata non bene perferant: prorsus ut dubitandum sit an rob rubi idæi cum fructu dari in hoc morbo queat.

§. XXI.

Syrupi, vel rob rubi idæi, usus est non solum ad gratiam bolis & electuariis conciliandam; verum etiam iulepis & potiunculis quam optime additur, quoniam eas colore, odore & sapore ægrotis commendat: nisi forte hysterics subtrahenda hæc fuerint, quibus certe aquam rubi idæi non convenire exemplo quodam didici. Sed non minimus usus est, quod vino misceri possunt, idque omnino delicatum reddunt, & languentibus ad reficiendum, viresque refocillandas, utilissimum: senibus imprimis conveniens, quibus extrema ætate vinum, cui adsueverunt iuvenes, minus tolerabile fit, præsertim acidiusculum, ut sunt Rhenana omnia. Meminimus illustri quondam & meritissimi senis, qui utilissimum sibi vinum sic temperatum sæpe prædicabat, languoresque suos illo solabatur. Sed non senibus solum, permittenda sunt: quin etiam iuuenibus, temperandi caloris causa, per mediæ ætatis magnos æstus, utilia sunt huiusmodi vina succis vegetabilium temperata, modo caueatur excessus in eorum usu, & ipsa vina, quibus admiscentur, bona sint & laudabilia. In quo cenopolis, luci causa quidvis facientibus, non est nimium fidendum: quippe

quippe confisi gratiæ, a saccharo & succis afferendæ, viliffima, & quæ alias obrudi nemini potuiffent, vina hac ratione vendibilia reddunt.

§. XXII.

Quod autem non gulæ tantum delectationique feruiat vinum tale rubeatum, aut fulciendæ solum valetudini conducatur, verum etiam grauiffime decumbentibus, & cum febre maligna conflantibus, idoneum fit, testimoniis virorum in arte verfatiflimorum pridem confirmatum est, & ab hodie viuentibus & artis opera facientibus comprobatur. Ex antiquioribus laudabo vnum, PAVL. NEVCRAANTZIVM, qui in libro *de purpura cap. XXVIII.* de analepticis tractans, quibus virium magnus lapsus, animique defectio corrigi possint & debeant, inter hæc vel primas partes tribuit vinis nostris Germanicis, pro rei exigentia aquarum commodarum, aut succorum vinosorum, admixtione temperatis. Hos inter nominibus suis laudat & recenset succum citri, syrupos berberum, granatorum acidorum, ribium, rubi idæi & similia. Quibus præmissis vinum baccarum rubi idæi seorsim laudat, in Suecia, vt §. VIII. adduximus, conditum immixtis hisce fructibus: quod suis ægrotis magnum attulisse fructum prædicat. En partem illius sermonis: *vinum enim illud, præterquam quod minus simplici calefacit, cor insigniter roborat, vt succum baccarum rubi idæi cum succo granorum cbermes in corroborando corde certare credam.* Repetit eandem doctrinam pag. 508. his verbis: *vinum ex baccis rubi idæi abeuntem iam animam illico reuocat, maxima odoris fragran-*

*tia, sapore suauissimo, quod innoxie datur in maxima vi-
rium debilitate.*

§. XXIII.

Testimonio huic, ante hos prope centum annos lato, subiiciam duorum nostræ ætatis insignium viro-
rum sententias eodem tendentes. Et beatus quidem
academiæ nostræ Aesculapius, meritissimus FR.
HOFFMANNVS, *medic. system. tom. III.* quo capite de
roborantibus agit, minime omittit fructus fragorum
rubique idæi, indeque parata. Docet autem nos cor-
dialia, fragranti suauissimo principio prædita, eodem
ipso in nervos eorumque fluidum immediate fere pe-
netrare, ipsisque motum blandum & naturæ amicum
conciliare: quod ex eo cognosci quoque potest, quod
maxime debilitatis, vel odoratu tantum percepta, con-
spicuum fructum afferre talia cognoscimus. Quo au-
tem tempore, quibusue legibus, vinum addi analepti-
cis conueniat, idem docet; sed repetere & huc adferre
non licet. Adde huic D. D. IO. SAM. CARLII, se-
renissimi Danorum regis archiatri & consiliiarii, suffra-
gium, qui in libro *de dieta p. 157. iis*, qui febribus ma-
lignis & pestilentialibus correpti sunt, ad debilitatem
magnam subleuandam, præbere iubet iulepos ex suc-
cis fructuum horæorum, vt cydoniorum, berberum,
citri, rubi idæi, cerasorum, granatorum; quos vino &
aqua provide temperare iubet. Atque idem vir in
medic. pauperum pag. 53. 54. pulchre docet, quo pacto
istiusmodi succi ad longam durationem apte præpa-
randi sint, vt vsus tempore semper in promptu sint, & vi-
no ac aqua distemperati ægrotantibus exhiberi possint.

§. XXIV.

§. XXIV.

Principium illud odoratum, naribus nostris & palato iucundissimum, excitavit medicos vt destillando colligere studerent. Et sane pulchre illud consequi licet, si baccas leuiter contusas, paucula tantum aqua adiecta, ex balneo destillemus. Qui autem copiosius aquam affundunt & ex vesica destillant, & minus efficacem & minus gratam accipere non est mirum. Est autem vere aqua rite parata cordialis & analeptica, gratiam autem maiorem ab adiecto saccharo illico acquirit. Qui potiunculas ægroto gratas, & excitandis debilibus aptas, concinnare student, hanc potissimum, cum illa ex cerasis nigris, cum nucleis suis contusis & aliquamdiu maceratis, ex multis eligunt, & illius, quam naphæ vocant, admodum modicum adiciunt, ne magna copia priores exsuperet & gratiam omnino corrumpat. Sed aquam rosarum melius est non admiscere, quoniam in valde sensibilibus, debilitatis, nimis cito motum vomitorium excitat. Est enim sua natura cathartica, & vires cordiales nullas a natura accepit, nisi quantum per accidens forte, ægroto a noxia faburra liberato, deinceps leuamentum accedit.

§. XXV.

Solent aliqui succum rubi idæi sic parare, vt leuiter comminutas baccas reponant, donec mucilaginitas aliquantulum motu intestino resoluatur, sicque per colum facilius transfluat succus: quem sic impetratum a superflua humiditate, in balneo illam eliciendo, liberant, & residuum, addito saccharo, ad consistentiam decoquunt. In quo nihil est, quod reprehendi debeat, quum

quum iacturam optimarum partium sic præcaueamus. Illa enim attenuatio vere iam est ab intestina agitatione fermentatiua, & aliquantulum vinosi spiritus efficit: vnde tantum abest vt deterior fiat aqua, vt potius melior & magis cordialis euadat. Vnicum tantum est, quod, non quidem medico respectu, sed pharmaceutico, incommodas illas reddit. Scilicet emulsionibus parandis non aptæ sunt istiusmodi aquæ: nam vel illico præcipationem faciunt, vel post paucas horas eam inducunt. Idem accidit cum aqua cinnamomi cydoniata, si cydoniorum succus super cinnamomo vno vel altero die digestus fuerit, ad meliorem eius penetrationem. Vix enim hanc aquam, si laudabilis & bona est, emulsioni sine eius destructione miscueris. Hoc itaque vnum si caueamus, de reliquo potius suadendum videtur vt aliquantum spirituosa paretur, pro illis, qui non æstuant, quam vilo modo improbandum. Potestque facili compendio res effici, si bacis, quas destillationi destinauimus, modicum vini adiciamus.

§. XXVI.

Tandem etiam tam pharmacopoei acetum rubi idæi parant, quam matresfamilias illud domi conficere solent. Et hæc quidem ad intinctus mensæ imponunt: commendabile vtique ob colorem & saporem ac odorem. Apud illos prostat, vt in promptu sit, si quando medici inter potiunculas & iulepos recipere iubent, aut inter illa vehicula, quæ bezoardicis medicamentis, in morbo maligno adhibendis, vtilissime ordinantur. Tanta enim est aceti virtus in his morbis vincen-

vincendis, vt aliquando iuste dubites, plusne virtutis a medicina, an a vehiculo profectum sit. Certe mirari illos subit, qui non attenderunt sæpe medicamenta tantum dicis causa accedere, rem omnem autem potissimam ab aceto effici. Quare nec mirum si illæ medicinæ, vt diascordium Fracastorii, aliæque antidoti, sine aceto, aut non cum sufficienti eius quantitate exhibitæ, spem & exspectationem destituunt. Est itaque hoc acetum, inter reliqua officinalia, hoc sine asseruandum, tamquam per se vario intuitu bonum, & vt copia pro variatione adfit. Illud tantum fuerit obseruandum, vt eius, cui parando destillatum fuit adhibitum, minores quantitates præscribamus, & diluendum magis præcipiamus.

§. XXVII.

Diximus de rubo idæo officinarum nostrarum, quantum fructibus suis vitam hominum iuuet: neque succurrit quicquam, quod adiciendum videatur. De reliquis plantæ huius partibus, earumque vsu, certum & exploratum, quod addere §. X. & XI. dictis possem, nihil habeo. Vnus MATHIAS DE LOBEL in *obseruat. stirp. p. 619.* aliquid, a prioribus non æque dictum, profert: *radix, præter adstrictionem, non paucam in se habet substantiam tenuem, propter quam etiam in renibus lapidem comminuit.* Hæc etsi proprie videtur vulgari rubo tribuere, non tamen iniuste ad idæum nostrum trahimus: quoniam omnes consentiunt, quod eadem præstet, quæ de vulgari promittuntur. Quanquam vero illas vires tenuiores, quibus calculum comminuat, nondum cognouimus, & in medio relinquimus positas: non tamen repudiamus laudatum vsu in nephritide sabulosa, quando renes, ob atoniam & flacciditatem, emolendo lotio mucosiori non sufficiunt, sicque permittunt vt tartareis terrestrioribus partibus coniunctis topi coeant, Pridem constat hic claus sua adstringentibus, vt

D

pyrolæ,

26 *Dissertatio inauguralis medica de rubo idæo &c.*

pyrolæ, præsertim arbutifoliæ, faniculæ alpinae, equiseti, quin veronica decoctæ, & pluribus, quæ a medicis passim celebrantur, & in dissertatione sub illustris archiatri de HEVCHER præsidio Wittebergæ habita, de adstringentium usu in calculo pellendo, commemorata leguntur. Sed vela nunc contrahimus, & finem commentatiunculæ huic imponimus.

NOBILISSIMO ET DOCTISSIMO

DOMINO CANDIDATO

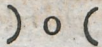
S. P. D.

P R A E S E S.

Tandem itaque licet extremam manum imponere recensendæ & ad præbum tradendæ dissertationi TVAE, quæ, a TE pridem mihi exhibitæ, tam longas moras traxit apud me, cum aliis laboribus, ut optime nosti, obrutum, iam corporis perquam molesto & pertinaci morbo, inde ab ingressu huius anni vexatum, ut ingratisimas ferias subinde indixerit, quando quam maxime volebam auditoribus meis vacare, & amicorum desideriis obsequium præstare. Imputabunt igitur TVI, qui aduentum tuum iam integrum mensem præstolantur, tarditatem illam non TIBI, neque adeo mihi, sed causæ quam vincere non licuit, & excusationem istam ubique affert. Ceterum prorsus tecum sentio, quod nostrarum officinarum rubus Idæus non possit idem esse, quem DIOSCORIDES, PLINIUS aliique veteres describunt. Sed omnino facilius hic est negare, quod noster & Creticus idem sint, quam ostendere alium, quem illi veteres rubi Idæi nomine appellauerunt. Quamquam autem asserenti, quod hoc vel illud non sit,
pro

pro quo habetur, minime incumbit ut loco eius genuinum
allico indicet & exhibeat: fateor tamen me desiderio
verum ac genuinum inueniendi multum laborasse, vi-
sumque mihi fuisse, quod aliqua coniectura probabiles
nos ducere possint ad verum rubum Idæum in monte Ida
reperiendum. Eas tecum, & cum beneuolo lectore,
paucis communicabo. Apud PLINIVM in antiquis ed-
itionibus legebatur: idæus rubus appellatus est, quon-
iam in Ida, NON ALIAS nascitur. Harduinus corre-
xit & edidit NON ALIVS. Nescio quantum hac cor-
rectione fecerit operæ pretium. Persuasio quidem quod
ille per Europam omnem frequentissimus rubus, quem of-
ficinae hodie habent, sit idem veterum, non potest improbari
nova lectio, tamdiu certe, donec Bellonii apertam negatio-
nem, & Tournefortii silentium perpendat. His intelle-
ctis non potest non magis probari vetus lectio, quæ innuit
plantam extra Cretam, quod Plinio innotuerit, non ob-
uiam, adeoque ex illa insula & eius monte Ida petendam.
Iam vero uterque doctus peregrinator, Bellonius & Tour-
nefortius, ibi conspexerunt aliquam speciem pruni silue-
stris, quam ultimis his verbis describit: rien n' est plus
surprenant, qu' une espèce de prunier, dont tous ces
rochers sont tapissés, pour ainsi dire, & qui fleurit à me-
sure, que la neige se fond. Vocat illam in coroll. institit,
rei herb. prunum Creticam, montanam, minimam, humi
fusam, flore suauerubente. Prior autem scribit: pro-
uenit frutex, agrimelea vulgo nuncupatus, exiguorum
malorum, pyris forma similibus, ferax. Nusquam hic
frutex in Gallia reperitur, præterquam in scopulis Fon-
tainnebleau arcis regiae vicinis, quibus delectari videtur.
Hoc mihi videntur de eadem planta esse dicta. Sed quid,
inquires, hæc ad rubum? quid rabo & pruno simile? Fa-
teor

teor nostris botanicis ineptum videri debere, si quis rubum & prunum non discerneret. Sed questio est de veteribus, an adeo sollicite hæc curauerint. Non curauisse autem docent collata inter se rubus, capparitis & rosa siluestris, quibus, vt pluribus que non cumulo, Bôreau, rubi nomen imposuerunt. Scilicet sepe accidentales quosdam characteres sequebantur, vt humi fusum esse, spinosum esse; essentielles securi prætermittebant. Fateor itaque me diu secure credidisse a vero similitudine non distare, quod prunus illa Cretica humi fusa, in monte Ida frequentissima, olim dicta fuerit rubus Idæus. Sed vt vacillaret iterum fides mea, effecit SEBAST. VAILLANT in botanico Parif. qui prunum siluestrum, circa Fontem Bellaqueum crescentem, non minimam, non humi fusam describit, sed ad X. vel XII. pedum altitudinem assurgentem. Vnde istud saltem cognoscitur quod Prunus Cretica Tournefortii non sit eadem Bellonii: nisi forte Bellonius aliam in scopulis arcis regie vicinis vidit, Vaillantius aliam intra septa arcis conspexit, dans le premier bosquet du parc, quand on y entre par la grille des Cascades. Sed hæc talia sunt, vt expediri non possint ab homine, cui in museo tantum & libris peregrinari conceditur. Forte alii, quibus fortuna ampliores occasiones offert, hanc rem in clariore luce ponent. Ego vero TIBI, dignissime Candidate, gratulor felicem studiorum academicorum finem, quem per Dei gratiam contigisti. Perpetua cum honestatis & diligentie laude inter nos, per complures annos, versatus es. Faxit DEVS, vt iis, que fideliter didicisti, plurimum patriæ TVÆ, diuissimeque inferuias. Vale. Hæc die VIII. Maii MDCC XXXXIV.

NOBILISSIMO
ATQVE PRÆCLARE DOCTO
DOM. CANDIDATO

S. P. D.

IO. GOTTLOB KRUGER,

Omne tulit punctum qui miscuit utile
dulci. *Antiquum sed verum effatum,
quod merito scriptoris lapidem lydium dixeris,
Et cuius præstantia nostris in primis temporibus
accuratiori mentis trutina perpendere solent e-
ruditi. Admiramur Euclidem, laudibus ce-
lebramus Hippocratem, obstupescimus ad scri-
pta Nevvtoniana sed maiori adhuc admirati-
one forent fulgentissima orbis eruditi side-
ra, si ad doctrina soliditatem accederet dictio-
nis*

nis elegantia, cogitationum varietas, sique eadem ex his scriptis eluceret ingeni quanta effulget iudicii praestantia atque perfectio. Delectamur scriptis plerisque Gallorum ob ingenii quod ubique fere offendimus acumen, sed magis delectaremur si comes semper esset accuratum iudicium demonstrataque veritas. Perspexisse hanc veritatem mihi videris Aestumatissime Domine Candidae, qui thema ad disputandum elegisti simul & dulce & utile; dulce palato & lingua, utile ad conservandas, quinimo ad resciciendas debilissimas agrotantium vires. Insiſte porro fortiter ac mascule his vestigiis, quare semper illud quod ad depellendos mortalium morbos utile est & non vanum me TIBI vatem esse existima, si dixerim sequituram sua veluti sponte esse dulcedinem. Dulcis mihi semper fuisti in collegiis meis auditor, fuisti enim assiduus, honestus ac indefessus. Fac quaeso ut ego TIBA, utilis esse possim, utque videas me promissis sta-

re, neque spem TVAM ullo modo fallere velle,
a TE ad opponendum invitatus comparebo, non
quidem ut TIBI victoriam dubiam, sed ut mi-
nus in gloriam reddam. Vale & favere perge
TVI amantissimo. Dedi in Academia Friderici-
ana d 8. Maii 1744.

VIRO PRÆNOBILISSIMO
CAND. DOCTORANDO
PRÆCLARE DOCTO
S. P. D.
IO. FRID. ABRAHAM.

Bene multe sunt rationes, que litteras hasce ad TE
dandans a me requirunt, ita ut cum abs TEMul-
ta in me profluxisse singularis amaris specimina
recorder, ingrati notam incurrere mibimet ipse videar.
Brevibus itaque officio in TE meo defungar. Gratulor
egregiam TIBI doctrinam, quam in addiscendis artis
medicæ scientiis acquisivisti, gratulor stadium acade-
micum feliciter & cum laude confectum, atque inde
promeritam dignitatem doctoralem. Precabor Deum
O. M. ut omnia TIBI fausta, atque ex voto cedere iu-
beat. Et si quid in me est, quod TIBI foueam, animus
est pro amicitia TVA pariter ac amore deditissimus,
officiosissimus. Dedi Hale ad Salam in acad. Frider. d.
VIII. Mai. MDCCXLIII.

Es

Soll nicht Aeskulap, auch nicht Hygäens
Cranz
Mir ist den Stof zu Meyers Lob bereiten,
Ich thu es nicht. Man schrieb nur so vor Zeiten
Als noch das Dichterrohr sich mit der Götter Glanz
Mehr als anitz gewust. Du brauchst nicht erst im
Hayn
Dem Aeskulapius ein feistes Thier zu weihn.
Die Tugend lobt sich selbst. Kurz, Dein gelehrt
Bemühn
Wird erst in künftger Zeit die besten Zinsen ziehn:
Denn wer wie Du mein Freund die Flüchtigkeit
der Zeit
Sich recht zu Nutzen macht, der bringt es wahrlich
weit.

Aus Dankbarkeit für die genossene Freundschaft
schrieb dieses ein jederzeit ergebener Freund und
Diener

C. F. Henrici,
Der Arzney-Gelahrheit Besißener,
Opponens.

Halle, Diss., 1744.

ULB Halle
002 729 350

3

Sb.

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA

DE

RVBO IDÆO
OFFICINARVM

QVAM

PRAESIDE

D. IOANNE HENRICO SCHVLZE

MEDICINAE ELOQVENTIAE ANTIQVITATVM ET
PHILOSOPHIAE PROFESSORE PVBLICO
ORDINARIO

ACADEMIARVM IMPERIALIVM NATVRAE CVRIOSORVM
ET PETROPOLITANAE VT ET REGIAE SCIENTIA-
RVM SOCIETATIS BEROLINENSIS SODALE
ORDINIS MEDICI

HOC TEMPORE DECANO

PRO GRADV DOCTORIS
SVMMISQVE IN ARTE MEDICA LEGITIME
OBTINENDIS HONORIBVS

PVBLICO ERVDITORVM EXAMINI SVBMITTIT

A. d. XI. Maii MDCCXLIIII.

AVCTOR

IOANN. AVGVSTVS MEYER

POMERANVS.

HALAE MAGDEBVRGICAE

Typis IOANNIS CHRISTIANI HILLIGERI Acad. Typogr.

136.
26

1744/105

